

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 4.—
» Nemčijo . . . » 5.—
» ostalo inozemstvo . . » 6.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravnih 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 10. avgusta 1917.

Št. 32.

Dijaški naraščaj.

V zadnjih letih za časa vojske se je opazalo, da naše ljudstvo ni poslalo skoro nobenih dijakov več v celovške šole, bodisi potem v gimnazijo in realko, bodisi v meščansko, trgovsko ali obrtno šolo! In vendar so te šole izredne važnosti.

Nismo tisti, ki bi kmetске fante odgovarjali od kmetškega stanu, ker gre tu k večjemu za 1 do 2 fanta v eni župniji. — Teh kmetски stan ne bo pogrešal, kakor jih tudi na Kranjskem, na Češkem in med Nemci ne pogrešal!

Kakor se kruhu nič ne škoduje, če se vzame malenkost za kvas, da prekvasi prihodnji kruh, tako se tudi kmetskemu stanu nič ne pozna, če se nekaj fantov gre šolat! Kvas so za bodoči rod! Pomisliti je na drugi strani treba, da je to največje važnosti za narod. Sodniki, zdravniki, duhovniki, inženirji, učitelji, obrtniki, trgovci izhajajo iz teh šol in če naših ni, pa se nastavijo tuji v naših krajih! Čujemo ugovor: Saj nič ne pomaga; naše fante poženejo v tujino, med nami pa gospodujejo tujci! Toda — čez 10 let vse prav pride! Naših moči mora biti dosti izšolanih; ako jih ni ne med narodom, ne v tujini, jih ni mogoče ne nastaviti ne nazaj klicati. — Navadno so taki izgovori le pretveza, pod katero se pa skriva le lenoba in brezbriznost.

Posebno važno pa je dijaško vprašanje v sedanjem času. Po vojski bo manjkalo vsepovsodi sposobnih moči! Deloma je namreč mlada inteligenca izkrmavljena v vojski, deloma se bodo tehnika, industrija, tovarništvo, obrt tako razvile kot nikdar poprej.

Nadomestiti bo treba žrtve vojske! Li-veste, da je padlo okrog 15 naših mladih izšolanih fantov? Morda so bile to zadnje žrtve?

Obračati pa je treba pozornost na to, da pošiljajo stariši svoje sinove ne samo v gimnazijo, ampak tudi na druge šole, ki služijo praktičnim potrebam; mislimo tu predvsem na meščanske šole, realko, trgovsko in obrtno šolo. Za nižjo obrtno šolo na pr., ki traja 3 leta, ni treba drugega kot dovršena ljudska šola in dovršeno 14. leto. Po dovršeni obrtni šoli pa dobijo učenci izborne službe v tovarnah.

Meščanska šola postaja važna, ker tisti, ki dovršijo to šolo, imajo dostop na višjo obrtno šolo, ki spada v bodočnosti med najvažnejše šolske zavode, nadalje dostop do višje trgovske šole in prednost na učiteljsku. — Tem razmeram se je treba prilagoditi.

Seveda je v sedanjih časih vprašanje stanovanja in prehrane nekoliko težavnejše. Toda če je to drugim mogoče, zakaj ne nam? Saj imamo zavod v Celovcu, ki služi temu dobrodelnemu namenu, zavod, ki vzgaja našo dijaško mladino v strogo verskem in nravnem duhu! Globokoverne in značajne inteligence nam je treba, če hočemo živeti! Pošljite torej mladi naraščaj!

Štajercijanci — čez noč Slovenci.

Med kulturnimi narodi sploh ni strank renegatov, to je narodnih izdajalcev. Da se med našim narodom dobi še preostanek take politične strančice, ki v javnosti sicer ničesar ne pomeni, je le dokaz, kako je vlada kulturno življenje med Slovenci zanemarjala. Slovensko ljudstvo je vsaj tako izobraženo kakor ljudstvo naših narodnih sosedov. Da pa se še kljub temu dobijo med narodom ostanki renegatov, se ne bo nihče čudil, kdor pozna vladno skrb za našo kulturo. Ko bi se slovenski narod iz svoje moči ne bil dvignil in povzpел do visoke stopinje narodne kulture, ko bi se bil zanašal na vladno kulturno delo, bi bil še danes lahko pravi barbar, divjak. Razumljivo bo torej, da se nahaja med Slovenci še peščica renegatov, zlasti ker vlada od nekdanje take narodne dvoživke sistematično vzgaja.

Nemci so za take Slovence — renegate ustanovili poseben list po po imenu „Štajerc“, ki nima s slovenskim narodom seveda nobenega opravka. Pred kakimi 20 leti bi bil tak list za Slovence postal lahko nevaren, danes ga resen človek med Slovenci sploh ne bere. Štajerski Slovenci so se kulturno zadnje desetletje tako dvignili in postali narodno tako zavedni, da ima „Štajerc“ svoje čitatelje le še v ptujski okolici, ki so jo moralno uničili in s tem pridobili za štajercijansko nemštvo nemški kulturonošci v Ptujju le s tem, da so jo vtopili v smrdljivem žganju. Ob nedeljah popoldne so te uboge žrtve v ptujski okolici nalagali kar na vozove in jih vozili v mesto na — šnops. To je žalostno poglavje; tako so uničevali novodobni civilizirani barbari le še ameriške Indijance.

Peščica teh zapeljanih štajercijancev je v javnosti, v političnem življenju brez pomena, ker nima nobene organizacije, nobenega poslanca, nobene kulturne ustanove, niti ene posojilnice nima. Vse kar imajo ti ljudje, je „Štajerc“, ki ga pa niso morda sami ustanovili, ampak so ga ustanovili Nemci, da bi lovili take kaline. Predvsem so bili pri „Štajercu“ interesirani spodnještajerski nemški trgovci, ki so se bali za svoj obstoj; imajo tudi svojega voditelja, ki si ga pa niso morda sami izbrali, kakor je to sicer navada pri vseh političnih strankah, ampak so jim ga naročili Nemci v osebi nekega Linharta, ki so mu izročili uredništvo „Štajerca“. Linhart je bil že vse. Najprej slovenski narodnjak, potem socialni demokrat, in ko so mu tam postala tla prevročja, štajercijanec; boste videli, da bo čez par let še hotel biti navdušen „Jugoslovčan“, pa za take ljudi med nami ne bo mesta. Prvi korak je že naredil za to.

V Ptujju je v nedeljo, 29. julija sklical shod, ki naj bi na zunaj veljal za slovenski shod in Linhart kot — Slovenec. Glejte, glejte! To je pa res napredek!

Shod se je vršil sicer v nemškem „Vereins-hausu“. Prišli so skupaj sicer sami Nemci in nemškutarji, torej sami najbolj zagrizeni nasprotniki slovenskega kmeta in slovenskih zahtev, razgovor je bil po veliki večini nemški, kakor poročajo listi, izdali so se pa — prvič — za Slovence. Sicer so se bili ptujski vsenemci in nemškutarji navduševali le za Nemčijo in za Hohen-zollerne, to pot pa so oblekli Štajerčev plašč — „Štajerc“ se dela namreč silno patriotičnega, ker ve, da je slovensko ljudstvo bilo od nekdanj od svojih voditeljev patriotično vzgojeno. — Brzobjavno so na svojem shodu pozdravili našega cesarja. V tem pozdravu so se sicer debelo zlagali, da je Štajerčevih pristašev — 100.000. Slovenskim poslancem so izrekli nezaupnico, oni, ki jih sevé nikdar niso volili. Ta špas naredimo lahko še mi enkrat in prihodnjemu ministru Dobernigu, ki tudi enega našega glasu ni bil dobil, izrečemo na kakem našem shodu kot „svojemu“ poslancu nezaupnico.

Izborna je označil ptujski shod „Arbeiter-wille“, rekoč: „Nerodnemu poizkusu ljudi okoli župana Orniga in Linharta pač nihče ne bo nasedel; saj je vendar znano, da od nemških nacionalcev ustanovljena in ž njihovim denarjem vzdržana Štajerčeva stranka prav ničesar ne pomeni in od „stotisoč članov“ je treba pač zadnje tri ničle črtati. Vse skupaj je nesramen poizkus, varati javnost in cesarja o razpoloženju Slovencev in bedasta agitacija proti nacionalni avtomiji, ki jo nemški nacionalci zahtevajo zase, za Štajersko pa odklanjajo, čeravno je mogoča ali povsod ali pa nikjer.“

Tem besedam nemškega lista nimamo prav ničesar dostaviti. Objavljamo le še sledeči dopis slovenskega vojaka kot dokaz, kako naše ljudstvo misli o štajercijancih:

Je-li štajercijanska stranka slovenska stranka? Nikakor ne. Dne 31. decembra 1910 ste to mogli videti. Nobeden „Štajercijanec“ ni vpisan za Slo-

venca. Poznam Koroško in Štajersko skoz in skoz. V vsaki „štajercijanski“ hiši, kjer sem se po ljudskem štetju o tem hotel prepričati, so mi rekli: Mi smo se vpisali za Nemce, ker smo poslušali našega zvestega „Štajerca“. A večina teh ljudi ni znala nemški.

Kar so našli na Koroškem in Štajerskem Slovencev, ni niti eden „Štajercijanec“ štet za Slovence. Niti eden, ker so se vsi vpisali za Nemce. Ornig, Linhart in drugi možje, ki so sklicali shod v Ptujju ter vsi udeleženci tega shoda so Slovenci, ki so zatajili svoj narod in so se pri zadnjem ljudskem štetju vpisali za Nemce. Našteti čez pol milijona štajerskih in koroških Slovencev so izključno slovenskega mišljenja in sicer pristaši S. L. S. in S. N. S., in slovenski socialisti. Linhart je pa kot vpisani Nemec govoril v Ptujju v imenu vseh štajerskih in koroških Slovencev, brez vsake pravice od strani slov. strank. In ti zatajilci svojega naroda so se še nalagali Nj. Vel. cesarju, da se Slovenci ne želijo združiti v skupni jugoslov. državi. Kaj bi rekli na pr. štajerski ali koroški Nemci, ko bi kak Slovenec govoril v njihovem imenu. Ravno tako tudi ne sme govoriti noben Nemec ali nemškutar v imenu Slovencev. Edino poslanci Jugoslov. kluba in drugi zavedni Slovenci imajo pravico govoriti v našem imenu. Zato smo si izvolili v parlament najboljšje može za svoje zagovornike. Da bi mi hoteli biti sužnji Nemcem, Madjarom ali Italijanom, seveda potem bi volili na Spodnjem Štajerskem in Koroškem magari Tiso ali graškega in tržaškega namestnika ali celó kakega Linharta. „Štajerčeva“ stranka pa nima nobenega poslanca. Zato roke proč od našega naroda!

Poslanci o prehrani in rekvizicijah. (Dalje.)

Posl. vitez pl. Lukaszewicz (bukovinski Rusin) opisuje najprej težko butaro vojne, ki jo morajo nositi Rusini: „Nič manj kakor 15 odstotkov ukrajinskega civilnega prebivalstva, žen, otrok in starčkov, je postalo žrtev vojne. Nekaj teh ljudi — to se na zapadu ne dogaja — je bilo pritegnjenih za vojne dajatve. Pri nas so morale v zakopih delati žene, otroci in starčki, nasipati so morali obrambne črte in jaz sam sem bil priča, ko sem 1. 1915. prišel v Toporovec in Raranče, da je v enem samem dnevu bilo v zakopih (strelnih jarkih) ubitih od sovražnih šrapnelov šest žen, deklet in otrok. In poslušajte, kaj so njihovi zastali dobili. Vsak od njih je dobil 50 K za pogrebščino. To je bila odškodnina za njihove žrtve! (Klici: Čujte, čujte!)“

„Kar zadene opositve, so bili v mojem volivnem okraju Zastavna, ki je čisto poljedelski okraj in izkazuje 60.000 prebivalstva, le trije kmetje oproščeni; v Bukovini je nasproti 800.000 prebivalcem kvečjemu 200 oproščenih. Vojno ozemlje Galicija ima 6 milijonov ljudi in le 13.000 oproščenih, to je 0,2 odstotka prebivalstva. Torej tudi v tem oziru smo več žrtvovali kakor zapadne dežele. Tam so bili poljedelci deloma oproščeni že, če imajo štiri do pet oralov posestva, pri nas pa so bili vsi pod orožje poklicani in so še sedaj pod orožjem.“

„Pa ne samo krvave žrtve smo doprinesli za monarhijo, ampak tudi na imovini smo največ žrtvovali. Saj je bilo in je žal še ravno sedaj od Ukrajincev obljubljeni okraj bojišče. Cela tri leta so se lastne in sovražne mase čet premikale na tem ozemlju in mi nismo prestali samo treh ruskih invazij (vdorov), ampak smem reči, tudi tri madjarske invazije. (Klici: Zelo dobro!) Kako dežela po šesterih invazijah zgleda, sodbo o tem prepuščam gospodom, ki so videli to vojno ozemlje.“

„Vprašajte le naše begunce, vprašajte vso prebivalstvo Bukovine in Galicije — sklicujem se na milijone prič — vprašajte, kako so pri

nas Madjari rekvirirali in kakšne rekvizijske liste so dajali našim hrabrim ukrajinskim kmetom.

Jaz sam sem bral listke, res so bili madjarsko pisani, ki so vsebovali namigavanja, da se naj možu za rekvirirano kravo priloži 25 zausnic. To je bilo nadomestilo za odškodnino, do katere ima revni mož pravico. Mož je prišel s tem rekvizijskim listom in je bil tam še tepen. To je hvaležnost za naše žrtve. Ali so naši revni kmetje, ki so postali berači, zaslužili, da jim za rekvirirano kravo ali za rekviriranega konja tako plačujejo? Se s tem pospešuje patriotizem?

Posl. Demšar (Slovenec iz Kranjskega):

„Vojaške rekvizicije so bile pri nas izvršene na način, ki nasprotuje zakonu.“

Vojnodajstveni zakon določa, da se naj datjate enakomerno na vsa ozemlja razdelijo. Namesto da bi našo malo deželo smatrali le za rezervno, kar bi bilo umestno, smo vedno prvi na vrsti in sicer se od nas več zahteva kakor od drugih. In če hoče imeti prebivalstvo plačano veliko škodo, ki se mu napravlja brez potrebe, zlasti po kolonah s konji — za male poškodbe se itak živ krst ne briga — se imenuje nepatriotično ali vojaštvu sovražno.

Ko je izbruhnila vojna z Italijo, se je splošno govorilo, da je treba, da pride tudi trgovina z lesom, ki je bila prej v italijanskih rokah, v domače. Ta razvoj pa omejujejo s tem, da vojaška uprava ovira svobodno trgovino in diktira cene, ki so za 50 odstotkov nižje, kakor v drugih deželah, vsled česar sta kmet in lesni trgovec zelo oškodovana. Gle za sveže blago, ki je je treba vsled precej višjih stroškov in višjega zaslužka velike višje proračunati kot prejšnje zaloge. Zato je krivica, če so sedaj pri nas dočili cene s 60 K, 70 K, prej celo s 50 K za kubični meter, dočim so v drugih deželah določene cene s 100 K, celo s 120 K.

Zadnji čas je intendantca prepovedala celó svobodno trgovino s kurivom in lesnim premogom, katere pravice sploh nima. Vse kurivo bo menda vojaštvu rekviriralo in prebivalstvo mora pozimi lakote umreti in zmrzniti. Naša mesta že sedaj nimajo kuriva in ljudje se morajo za vsak kosček drv tepsti, da ga dobé. Temu bi se pač dalo od pomoči. Na tisoče vojakov je v zbirališčih, ki nimajo tam nobenega opravka in trpijo lakoto.“

„Pri rekviziciji krme se je tako strogo postopalo, da je moral kmet na vigred pokrmiti slamo s strehe. Slabo gospodarstvo pri rekviriranju krme je bilo takšno, da je gotovo več vagonov šlo v izgubo. (Posl. Gostinčar: Neki major pri nas pa ima za lastno uporabo šest konj!) Da, tako je. Število živine je pri nas že za več kakor za polovico reducirano in če bo šlo tako naprej, v enem letu ne bomo imeli nobene živine več in potem bo mogla vojaška uprava vso krmo rekvirirati.“

Nekaj naši ljudje ne morejo razumeti, da se pri nas vse vzame, na Ogrskem pa le toliko, kar gospodje prostovoljno hočejo dati (čujte, čujtel), da moramo mi in naše vojaštvo tukaj lakoto trpeti, ko pa na Ogrskem jedó bel kruh, kakor da bi ne bili vsi pod enim cesarjem. In konečno nas zastopnike tega prebivalstva v času, ko se z vso marljivostjo in pridnostjo tu posvetujemo, kako bi mogli svojemu ljudstvu ohraniti še življenje, neki govornik od ogrske delavne stranke psuje, da nič ne delamo. Zoper take psovke od ogrske strani najodličneje protestiramo. (Živahno odobravanje.)“

„Prebivalstvo v ožjem vojnem ozemlju mora nositi večja bremena kakor drugod in se mora potemtakem z njim tudi pravično ravnati. S sedanjim postopanjem se čuti naše prebivalstvo od političnih in vojaških oblasti tlačeno in dobiva prepričanje, da ni za vse enake pravice. Zato zahtevamo v vseh teh zadevah red in enako pravico za vse.“

Posl. Held (nemški agrarec na Štajerskem):

„Pod besedo »centrala« si moremo različne reči misliti. Sedaj v vojnem času pa je s tem združenim pojmom, ki bo še otrokom in vnukom toliko pomenil, kakor slabo gospodarstvo in podraževanje. Enak glas gre o najvišjih cenah.“

„Posebno se slišijo pritožbe, da zaostaja dobava moke in kruha na Štajerskem daleč za drugimi ozemli. Zakaj se v Pešti za osebo na teden dovoli 145 dekagramov moke (čujte! čujtel!), na Dunaju 50, v Gradcu pa celó le 25 dekagramov. Pešta dobiva že od 25. junija nularco, Gradec črno mešano moko, ki se ji novejši čas menda naj primeša tudi les, da bo bolj prebavljiva (veselost), ne vem, morda tako kakor pesek h konjski krmi. In vendar se tudi mi borimo ramo ob rami z Ogri vred in menimo, da imamo enako pravico do prehrane.“

Minister generalmajor Höfer:

Ko sem januarja prevzel ta urad, je bil položaj ta, da so bile tuzemske zaloge od veleobra-

tov povečini porabljene in da so zaloge obstojale pravzaprav le iz posameznih razkropljenih množin, ki jih je bilo treba takorekoč po kilah dobivljati od producentov. O romunskem uvozu tedaj ni bilo govora. Ni bilo še transportnih sredstev, Donava je bila žal zamrznjena. Romunski uvoz se je mogel obentiti šele aprila. Da bi za mesece prosinec, svečan, sušec in mali traven prebili, je bilo treba ravno zaloge, ki so bile še v deželi skrite, do skrajnosti izsiliti, in tu so se začele tiste v resnici neprijetne rekvizicije.

Ogrska nam pomaga v toliko, da je sprejela vso potrebščino armade glede krušnega žita, torej tudi kvoto, ki bi jo morala dati Avstrija. Razen tega nam je Ogrska sušca in malega travna kak poldrug tisoč vagonov koruze dala na razpolago. Ta koruza je bila večidel poslana v Dalmacijo in na Primorsko. Aprila pa se je začel uvoz iz Romunije. Dosedaj je iz Romunije došlo 54.000 vagonov, od tega je šlo polovico za armado, polovico pa za avstrijsko zaledje. Manjka nam 5 1/2 milijona meterskih stotov in smo polovico tega dobili 27 milijonov, torej primanjkljaja z romunskim žitom nismo pokrili. Zato je bilo treba, kakor težko je bilo, kvote še znižati.

Glede rekvizicij zastopa vlada stališče, da sila in brutalnost nista prava reč, da bi iz zvestih državljanov dobila to, kar potrebuje dežela, država. Pri našem dobrem prebivalstvu se z dobrim, s ponkom veliko več doseže kakor s silo. Ostrost in trdost se naj uporablja le proti temu, ki svojih dolžnosti ne izpolni, ker s tem je kriv zločina na svojih soživiljih.

Glede izvoza v Nemčijo bi pripomnil le, da moramo gotovo količino sadja izvažati v Nemčijo. Moramo dati kompenzacije. Ta količina znaša 5000 vagonov, vsa produkcija pa znaša kakih 90.000 vagonov. Da dobimo vpogled, kako je v kronovinah, so bili imenovani nadzorniki za prehrano. Ta institucija se je dobro obnesla. Ti so zato, da stopijo z deželnimi uradi v stik in želje in pritožbe in pomanjkljivosti itd. na licu mesta presodijo in odpravijo.

Minister konča: Pri nas ima vsak dostop, ali reven ali bogat, ali te ali one narodnosti, ali te ali one stranke. Poznamo le trpeče ljudi, ki jim moramo pomagati in zelo hvaležni bi bili, če bi velespoštovani gospodje to dalje povedali. Če moremo, pomagamo vsakemu, tudi najrevnejšemu. Naj bi zato prebivalstvo do našega delovanja dobilo zaupanje in uvidelo, da se vse stori, da se obvladajo velike težave. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Posl. Nidrist (krščanskosocialni Tirolec):

Od več kompetentnih strani se je prepričevalo, da je nemogoče v gorati deželi kakor je Tirolska obenem 600.000 meterskih stotov sena za vojaštvo zahtevati, po drugi strani pa prepovedati vsak izvoz živine, ker da se živina potrebuje, krave za mleko, teleta in mlada živina za klanje. Kljub temu smo morali živino obdržati, seno pa oddati, čeravno je bila lanska košnja zavoljo slabega vremena precej slabša, so morali tirolski kmetje 20.000 glav klavne živine za armado upravo zagotoviti in do odpoklica krmiti.

Tega odpoklica pa ni bilo po želji kmetskega prebivalstva v jeseni ali pred zimo, ampak šele na vigred, ko je bilo seno že porabljeno. Vsled tega je nastalo tako pomanjkanje sena kakor še nikdar poprej, in katastrofa, ki so jo bili od vseh strani kmetski zastopniki napovedovali, je res nastopila. Zadnji trenotek niso vedeli za noben svet in zgrabili za raznovrstna sredstva. Tako so morali žal veliko živine poklati, samo da bi še nekaj rešili. Na Tirolskem so bile občine, kjer je majnika ležal novi sneg 20 do 30 cm visoko, in občina s 600 glavami živine brez vsake krme. Kljub temu je vojaštvo odpeljalo seno, ki je bilo sicer za vojaštvo določeno, in za živino, za mlekarice, ki bi naj dajale mleko za mesta in konzumne kraje, ni bilo krme, razen stelje iz vej, in še ta je bila težko dobiti, ker je bilo drevje zasneženo. Kljub temu so morali seno oddati, mesto da bi ga bili dobili. Zato je živina tako shujšala. In to shujšano živino so morali kmetje za naravnost sramotno ceno prodati. Kar se je s senom zgodilo, to nam je največ škodovalo?

Posl. dr. Wichtl (češki Nemec):

Živinske cene so proti lani za kakih 150 K pri meterskem stotu padle; cene mesu pa še vedno rastejo. Pri sedanjih živinskih cenah, ki znašajo 220 do 350 K za meterski stot, bi morale biti cene mesu na Dunaju 4 do 6 K za kilogram. V resnici pa stane najcenejše meso 8 K. To so nezasišane reči, ki bi jih ne smeli trpeti.

Najostreje moram grajati zadržanje Ogrske. Vlada je z Ogrsko vedno ravnala kot z „ne dotakni se me“, zlasti grof Stürgkh, ki je vedno zaklinjajoč dvigal roke, če je hotel kdo o Ogrski govoriti. Vemo pa, da so gospodje Madjari usta

zelo široko odpirali, če so gotove avstrijske razmere bičali. Mi smemo enako vračati in reči: ne trpimo dalje, da je bila sicer vsa oborožena sila vpoklicana, da bi rešila Ogrsko pred ogrožajočim vdorom Romunov, da pa na drugi strani Ogrska z nami tako po mačehovsko ravna. Ne trpimo, da so prehranilne razmere tu in tam tako različne, da dobi na pr. na Ogrskem vsak državljan zajamčeno za leto in osebo kruha in moke v izmeri 195 kg, pri nas pa državljan 61 kg 62 dkg kruha in 26 kg moke, to je skupaj kruha in moke 87 kg za osebo in na leto. Zahtevamo skupno prehranjevanje z enakimi dolžnostmi in pravicami.

Posl. dr. Renner (nemški socialni demokrat):

V začetku lanske žetve so moji prijatelji in jaz v nasvetih rekli, da s starim sistemom odprave in starim sistemom racij po deželi ne bo šlo. Kljub temu niso imeli korajžje, takoj strožje poprijeti. Izprva niso hoteli nekoliko zvišati porcije samooskrbovalcev, prikrajšati niso hoteli poljedelskih delavcev, vsaka kmetska hiša se je zdela kot nedotakljivo svetišče, preiskava zalog, to vse se je zdela krivica samogospodarja. Kaj pa je bila posledica? Na vigred ste morali sami privoliti, da se začnejo vojaške rekvizicije. Vojaško rekvizicijo bi si bili lahko prihranili, če bi bili pripustili takoj od začetka, od žetve najstrožji režim. Menim, da je bilo poljedelsko prebivalstvo v teh rečeh malo preveč občutljivo.

Najslabše v vprašanju prehrane je bilo naše razmerje do Ogrske. V mirnem času smo bili eno gospodarsko ozemlje in ta enota gospodarskega ozemlja je bila najbistvenejši predpogoj za dobro oskrbo v miru in bi bila tudi v vojni. Stürgkhovo ministrstvo smo na to opozorili, takoj v prvih dneh: Ostanite na nagodbi, na enotnosti (skupnosti) gospodarskega ozemlja in na noben način ne dovolite, da se tu in tam po različnih načelih dela.

Pomislite, da so ta mesta (na Niževavstrij-skem) naenkrat morala dobivati iz Češke, kar so prej dobivala iz Ogrske; pomislite, da se je na pr. veleindustrijska Štajerska, ki se je oskrbovala prej iz zapadne Ogrske, morala mahoma oskrbovati iz Rusko-Poljske in Bog ve od kod še. Pomislite, koliko več prevoznih sredstev je zato treba in kolike zmešnjave je napravilo to. (Dalje sledi.)

Kako je z vojsko.

Črnovice naše. — 11. italijanska ofenziva.

Naša ofenziva v Bukovini se je dobro in hitro razvijala. Ko je bil sovražnik vržen iz Galicije in so njegove čete v Bukovini stale še daleč na jugozapadu v Gozdni Karpatah, je bil za sovražnika položaj nevaren. Za umikanje mu je manjkalo tu dobre železniške zveze in ugodnega terena; nevarnost za sovražnika je postala tem večja, ker so Nemci prodrli pri Vižnici ob Čeremožu. Toda tudi tu so Rusi dokazali, da so večji mojstri v umikanju kakor v ofenzivi. Naši napredujejo nevdržno, kljub temu da je postal ruski odpor občutno močnejši.

V petek, 3. avgusta so vdrle avstro-ogrske čete v Črnovice, glavno mesto Bukovine, ki so bile od 18. junija 1916 zopet v posesti Rusov.

Zopet so bili sinovi slovanskega juga tisti, ki so prvi vdrli v mesto, to pot Hryatje. Cesar Karel se je takoj 4. t. m. odpeljal v Črnovice, kjer ga je pozdravil mestni župan; cesar je imel nagovor. Generalnega polkovnika Kövesa je imenoval za feldmaršala, poveljnika Fabinija in Felixa je pa odlikoval z visokimi redovi.

V južnem voglu Bukovine prodirajo naše čete stalno in so premagale glavni teren. Napredovale so proti Guri-Homori in zasedle dalje severno mesto Radauč, po hrabrem odporu močnih ruskih protisunkov, kakor pravi naše uradno poročilo.

Severno pred mestom Seretom ob reki istega imena stoje nemške čete. Najmočnejši je pa ruski odpor severno in južno od Črnovic ter sploh med Dnjestrom in Prutom, torej na ravnini. Verjetno pač ni, da bi se skušali Rusi tukaj stalno ustaviti, ampak pripravljajo najbrž le vzadi nove postojanke in morda pričakujejo rezervnih čet.

General Kornilov je zoper slabo disciplino v ruski armadi nastopil z najostrejšimi sredstvi. Vsakega dezertérja dá ustreliti in neko poročilo pripoveduje celo silno visoko, neverjetno število, da bi bil dal Kornilov od 26. junija do 18. julija okroglo 24.000 častnikov in vojakov zavoljo dezertacij pri južnozpadni armadi umoriti in da je ruske vojske najbolj razkačilo, da so pri Trnopolju dobile angleške formacije povelje, da nastopijo z orožjem proti ruskim četam. Med angleškimi tehničnimi četami in Pavlovskega polkom se je bila vnela pravcata bitka.

Ruski ministrski predsednik dr. Kerenjskij je videl zmešnjavo v državi ter je začel obupovati. Videč, da je položaj nevzdržljiv, je ponudil svoj

odstop, ki ga pa vojaški in delavski sovjet nista sprejela. Kerenjskij je ostal na svojem mestu in obdržal tudi vojno in mornariško ministrstvo, zunanje ministrstvo je obdržal Tereščenko, sicer so pa prišli v kabinet novi ljudje.

Zoper Lenina, o katerem pravi neko poročilo, da je zbežal v Nemčijo, kar ni verjetno, je nastalo v državi precejšnje razburjenje, katero uporablja vlada v svoje namene. Med ruskimi kmeti se baje širi nezadovoljnost, češ, da je bilo pod carjem bolje kakor je zdaj.

Romunska ofenziva v dolini reke Casinu ob gori Casinulni, blizu ogrske meje, je običala in si razbija glave. Verjetno je, da znajo naši s protisunka ali celo s protiofenzivo, morda na kakem drugem mestu, vzeti Romunom te sadove in jih prisiliti, da se umaknejo malo dalje, kakor so bile njihove postojanke, iz katerih so prišli.

Na italijanski fronti se je oglasila sovražna artiljerija, ki je 5. t. raztegnila svoj ogenj na vso soško fronto od Tolmina do morja.

Na Pulj so v kratkem času prišli sovražni letalci že v drugič in metali bombe. Zmetali so 6½ ton bomb z minami po 260 in 162 milimetrov. Naše poročilo pove, da so poškodovali le nekaj hiš. Vojaških naprav niso oškodovali, ena civilna oseba je bila ranjena. Naši letalci so pa 5. t. m. ponoči obmetali z bombami kolodvor in taborišče v Pulaču.

Na Flandrskem se boji nadaljujejo. Silno je delovanje artiljerije. Delni angleški napadi so bili zavrženi.

Kitajska napove vojno.

Ko je zadnji čas azijski Siam napovedal Nemčiji vojno, se je pri nas javnost za to malo zmenila, ker to na bojišču ne bo prav nič izpremenilo. Pač pa napoved ni brezpomembna z gospodarskega stališča. Isto velja sedaj za Kitajsko. Iz Novega Jorka poroča 6. t. m. „Associated Press“ iz Pekinga: „Predsednik je odobril v četrtek soglasni sklep kabineta, da se napove vojna Nemčiji in Avstro-Ogrski. Tudi ta vojna napoved na bojišču ne bo ničesar izpremenila, toda vseeno nam to ne more biti, če se končno res s celim svetom spremo. Po vojski moramo vendar imeti s svetom gospodarske zveze, da dvignemo trgovino in zacelimo rane, ki nam jih je zadala svetovna vojska. Diplomacija je še vedno tako skrita, da ni mogoče presoditi, ali je z ozirom na nevtralne države na pravem potu ali ne.

Kaj je z Japonci?

„Baseler Nationalzeitung“ poroča, da je poslanih že pol milijona japonskih vojakov v Mandžurijo. Japonci so že v Vladivostoku in v Kirinu in so tam napravili trdnjave, kakor v Mukdenu.

Italijanska „Perseveranza“ poroča, da stoji na Japonskem 2½ milijona vojakov pod orožjem. Na tisoče vagonov je pripravljenih za prevoz čet.

Berolin, 7. avg. Japonska je Washingtonu predložila spodbudo, da naj bi Združene države podale izjavo, da se vzdrže vsakega vmešavanja v kitajske razmere, ki bi utegnile interese Japonske oškodovati.

Politični pregled.

Podjarmljeni narod. Z ozirom na naš članek „Je to svoboda“, ki ga je natisnilo mnogo slovenskih, hrvatskih in čeških listov, piše „Hrvatski List“ iz Pulja: Zaključek tega članka je naperjen očitno proti „N. Fr. Presse“, ki vsak dan trdi, da imajo Slovenci vse, kar hočejo. Pa ta članek je naperjen ravnotako proti zadnji poluradni izjavi v „Fremdenblattu“, kjer smo mogli čitati besede, da „pri nas vlada načelo, da se more vsak narod na svoj poseben način razvijati.“ Po tolikih izjavah v parlamentu, po tolikih dopisih iz Koroške in drugih vilajetov, trditi nekaj takega, je drzno in smešno. Ne samo da v Avstriji in Ogrski ne velja načelo, da se more vsak narod po svoji volji razvijati, marveč ravno nasprotno. Ves zistem, vsa politika desetletij je šla za tem, da napravi gospodujoče in podjarmljene narode. Dualizem je sam po sebi udarec vsaki ideji demokracije in demokratizacije, in vse izjave državnikov in nedržavnikov o demokratizaciji tako dolgo ne bodo imele nobene vrednosti, dokler ne preneha ta nazadnjaška in državni nevarna oblika vladanja. Brez zrušenja nemško-madžarske avtokracije ni demokracije, ni narodne svobode in ne — miru.

Dobernig zboruje. Posl. Dobernig je imel dne 1. avg. v Celovcu shod, na katerem je zopet mlatil že premlačeno slamo: Nemci so slejkoprej poklicani, da državo duševno in gospodarsko vodijo. Pomembno je pa njegovo poročilo, da zasluzi zunanji minister grof Czernin popolno zaupanje Nemcev, da je prepričan pristaš zveze z Nemčijo in niti za korak ne bo od tega odstopil.

V „enakopravni“ naši državi je to čudno, da v vojnem ožjem ozemlju nemške stranke smejo zborovati, kjer in kadar in kolikokrat hočejo, ni pa to dovoljeno slovenskim poslancem. Ali ima vlada slabo vest ali pa je pristranska kakor vse prejšnje naše vlade. Tretje ni mogoče.

Parlamentarno ministrstvo ponesrečeno. Prizadevanja ministrskega predsednika, sestaviti parlamentarno ministrstvo, so se ponesrečila, kar je bilo jasno že vnaprej za vsakega, kdor pozna notranji politični položaj. Le nekaterim nemškim listom je bilo pridržano slepiti javnost, da gremo Jugoslovani, s povdankom Slovenci, v vladni krog. Pač ne vemo, kakšen vzrok da bi imeli zato. Pač prej vzroka, da svoje stališče nasproti vladi, ki ni pokazala trohice dobre volje, le še poostriamo. Tudi Poljaki so zavzeli to stališče.

Angleški zunanji minister o miru. Angleški zunanji minister Balfour je v spodnji zbornici na več vprašanj o vladni politiki odgovoril, da Angleška želi miru ravnotako resno kakor katerakoli druga država. Angleži hočejo v sedanjosti vojski evropsko karto izboljšati. Francoska mora od Nemčije Alzacijo-Lotarinsko nazaj dobiti. O Avstro-Ogrski je rekel: „Želimo, da so narodi, iz katerih je ta država sestavljena, v položaju, da morejo na lastnih nogah svojo civilizacijo razviti in določiti pot, po kateri se bodo razvijali.“ Kako doseči vojni cilj Angleške, sam ne ve: „Kako naj postopamo z velikimi starimi monarhijami, kakor ste Avstro-Ogrska in Nemčija? Kako boste Avstro-Ogrska in Nemčija rešili svoja notranja vprašanja, ki si jih morate sami in nihče drugi rešiti?“ Dokler pa se Nemčija ne demokratizira, na mir ni misliti.

Lloyd George o miru. V navzočnosti italijanskega zunanje ministra Sonnina, srbskega ministrskega predsednika Pašića, mnogih ministrov in poslancev je angleški ministrski predsednik Lloyd George govoril o miru. Sonnina je pozdravil kot „močnega moža Italije“, Pašića pa kot „voditelja srbskega naroda, žrtve germanskega barbarstva.“ Vpraša: „Kaj bi bilo s svetom, če bi Angleži ne bili vstopili v vojno? Belgija, Srbija, Črnagora, nekatere najlepših provinc Francoske in Rusija so ob tleh in opustošene. Če bi Angleške ne bilo, bi bila vsa Evropa prišla v podložnost in milost ene velike gospodujoče sile.“ Zakaj Angleži ne sklenejo miru, pravi: „Cesar (nemški) govori sedaj drugače: zmerneje, le o obrambi nemške zemlje. Nihče ni hotel v Nemčijo vdreti. Toda niti on niti njegov novi kancler ne rečeta, da se zadovoljujeta z nemško zemljo. Oba govorita gladko o miru, toda beseda „vpriprava“ (prejšnji položaj) še ni popolnoma prisel z njunih ust. Predno gremo na mirovno konferenco, se morata učiti, to izgovoriti. Vojna je grozna, pa ne tako grozna kakor slab mir. Pruske armade ne opustijo svojih pohlepnih načrtov in govorijo le o tem, da se uresničenje teh načrtov odloži. Njihova zarota bi se bila posrečila, ako bi ne bilo Angleške. Prihodni hočejo hoditi varno. Drugega „prihodnjč“ pa ne sme biti. Neki mož v zelo visoki službi v Nemčiji je rekel, da bo mir kmalu prišel, da pa se bo vojska v desetih letih zopet začela.“ O položaju se je Lloyd George izjavil: „Vprašate, kako da je. No, kakor pri vseh cestah, ki so jih kdaj gradili, so gore in doline in ruski polom je za mnoge zelo globok prepad, skozi katerega gremo. Ne vem, če smo njegovo najtemnejše dno dosegli, toda onstran doline vidim pot navzgor. Rusija sama se bo iz poloma pončila, da je armada brez discipline le čreda, kjer se hrabri žrtvuje za varnost strahopetnežev.“ O bližnem miru se je izrazil: „Nihče ne ve, kako blizu vrha da smo morda; le ena skala ga prikriva našim očem. So nesreče. Recimo, da je Rusija za trenotek padla v prerez, pa se bo z močnimi členi zopet povzpela in trdno odločeni in skupno bomo dosegli vrh svojih upov.“

Dnevne vesti.

Imenovanja v sodni službi. Za okrajne sodnike so bili imenovani sodniki: Dr. Ožbe Ilavnik v Št. Lenartu v Slov. goricah, dr. Franc Vidovic v Krškem, dr. Pavel Stornik v Št. Vidu, dr. Rudolf Kristl v Brezicah, dr. Pavel Skaberné v Ljubljani, Peter Keršič v Postojni, Franc Pečnik v Šmarju, Emil Czerny v Pliberku, Rudolf Potočnik v Idriji, Janez Zemljč v Ormožu, dr. Leon Triller v Krškem, Janko Serbec v Šmarju, Alojz Ehrlich v Dobrli vasi, dr. Franc Wressnig v Ptuj, dr. Friderik Kratzer na Laškem, Jožef Lenart v Ljubljani, dr. Ivan Hicberger v Metliki.

O oproščenju obrtnih delavcev. Znaprej oproščenja nepogrešljivih obrtnih delavcev niso dovoljena. Oproščeni delavci bodo vpoklicani v vojno službo in dodeljeni vojaškim delavskim oddelkom. Na prošnjo pa se jim lahko na dobo pet tednov da dopust in prideli bivšemu delodajalcu.

Umrl je 8. t. m. v Celovcu 70 let stari trgovec z orožjem Karel Bräner v Kolodvorski ulici. Vrnili se je s hribov in so ga našli v jutru v postelji mrtvega.

Poroka. V kapucinski cerkvi v Celovcu sta bila 9. t. m. poročena gđc. Elza Rainer, poštna uradnica, in Karel Mandl, tehnični uradnik pri mestni elektrarni. Poročal je nevestin brat, kn.-šk. tajnik in dvorni kaplan č. g. dr. Oton Rainer.

Vzdrževalnina za celovško okolico. V interesu oseb celovškega okrajnega glavarstva, ki imajo pravico do vzdrževalnine, je, da v svrhu hitrega izplačila v smislu zakona z dne 27. julija 1917, drž. zak. št. 313, vložijo prošnjo z navedbo številke plačilne pole na podporno okrajno komisijo za celovško okolico.

Vojnopomočni urad c. kr. deželne vlade za Koroško v Celovcu ne bo več izplačeval podpor tistim, ki so poleg zakonitih vzdrževalnin dobivali še milostnim potom podpore, ki pa so sedaj deležni dobrot zakona z dne 27. julija 1917.

Begunko Karolino Grilec, 64 let staro, in njeno hčerko Marijo Grilec iz Lipaljevsi v Kanalski dolini iščejo. Za prvo imajo namreč večjo dediščino. Obe ste najbrž v stiski. Zglasite se naj pri občinskem uradu v Št. Rupertu v Celovcu.

Požar v Celovcu. V petek, 3. t. m., popoldne ob poldveh je začelo goriti podstrešje Suppanove hiše na cesarja Viljema trgu, v kateri je kavarna „Polarstern“. Podstrešje je zgorelo, ogenj se pa ni dalje razširil. Trgovec Zwanzigleitner je imel pri tem kakih 5000 K škode; zgorela mu je večja zaloga kave in mila.

Obsojen hotelir. Ravnatelj celovškega hotela „Kaiser von Österreich“ Heißenberger je bil zavljo goljufije obsojen na 4 mesece zapora. Svoje natakariče je ogoljufal za več tisoč kron.

Novi zakon o vzdrževalnosti je stopil v veljavo 1. avgusta. Po tem zakonu imajo pravico do vzdrževalnine vse one osebe, katerih preživljanje je bilo za časa vpoklica odvisno od dela, oziroma od zaslužka vpoklicanega, in za katere je nastopila nevarnost, da ta zaslužek vsled poklica popolnoma odpade ali se za toliko zmanjša, da ne zadostuje več za preživljanje. Zaslužek lastnega dela ne izključuje od pravice do vzdrževalnine. Zaslužku enako je smatrati dohodke kmetij, obrtnij in drugih podjetij, dosežene z delom. Pravico do vzdrževalnine brez oziroma na to, ali je njihovo preživljanje odvisno od vpoklicanega ali ne, imajo vse one osebe, ki imajo pravico, da jih mora vpoklicani preživljati, po občnem državljanem zakoniku. Pravica do vzdrževalnine se začne takoj, ko je bil vpoklicani pritegnjen v aktivno službovanje pri oboroženi sili. Pravico do vzdrževalnine imajo tudi tedaj, če so bile osebe vpoklicane na podlagi zakona o vojnih dajatvah. V slučaju, da je v službovanje poklicani vsled službe izgubil nad 20 odstotkov zmožnosti zaslužka (pridobivanja) in je bil odpuščen ali je ta zmanjšana pridobitna zmožnost nastopila šele pozneje, traja pravica do državne podpore naprej in sicer za časa vojske in tudi še šest mesecev po končani vojni. To velja tudi za vse one slučaje, če so bili v vojaško službo pritegnjeni v boju ubiti, so pogrešani ali so umrli vsled poškodb ali bolezni, povzročeni ali poslabšani v vojaški službi. Vzdrževalnina za Dunaj znaša 2 K na dan, za kraje, v katerih so državni uslužbenci uvrščeni v I. ali II. razred aktivitetnih doklad 1 K 80 v, za vse druge kraje pa 1 K 60 v na dan. Osebe, ki so pred vpoklicem živele z vpoklicanim v skupnem gospodarstvu, predvsem žena in zakonski otroci, dobé celo vzdrževalnino, vse druge osebe pa le v višini, v kateri so bile prej od vpoklicanega podpirane. Skupna vzdrževalnina za osebe, ki so živele v skupnem gospodarstvu, ne sme znašati več kakor 12 K na dan. Le ona oseba, ki je živela z vpoklicanim sama v skupnem gospodarstvu in je za delo trajno nezmožna, dobi na dan vzdrževalnino v dvojni izmeri. Vzdrževalnina se vsled kakih drugih podpor ne sme skrajšati. Tistim, ki so dobivali po starem zakonu polno podporo, sedaj za zvišanje podpore ni treba prositi. Ta jim bo odštela prvi izplačilni dan po 16. avgustu. Kdor dozdaj ni dobival podpore, pa ima pravico do nje, se mora zglasiti pri županstvu svojega bivališča. Imenovane bodo tudi nove okrajne komisije. Proti odločbam novih komisij bo pripuščen priziv na deželne komisije tekom 60 dni.

Licitacija konj. Dne 20. avgusta 1917 popoldne ob 10. uri se bo vršila pri c. in kr. stabilni konjski bolnišnici v Št. Vidu ob Glini licitacija kakih 26 konj. Licitacije se smejo le taki gospodarji udeležiti, ki ne tržijo s konji in konje za poljedelstvo ali gospodarstvo nujno potrebujejo in se izkažejo o tem s kupno legitimacijo, potrjeno od politične okrajne oblasti. Trgovci s konji oziroma prekupci so od licitacije izključeni. Natančnejši pogoji za oddajo teh konj se izvedo pri politični okrajni oblasti.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

Draginjske doklade veroučiteljem. Deželni odbor je v seji 25. julija 1917 sklenil, da vsled posebnih sedanjih razmer dovoli veroučiteljem na Koroškem, ki so v pastirstvu, draginjsko doklado v obliki 50% domika k potnim odškodninam in honoraru za pouk, zaenkrat za l. 1917. Doklada je polletna, za nazaj iz deželnega šolskega zaklada izplačljiva. Veroučitelji s fiksnimi plačami nimajo pravice do teh doklad.

Češke posojilnice in vojno posojilo. „Vestnik Záloženský“ poroča, da je 540 čeških posojilnic pri peterih vojnih posojilih podpisalo vojnih posojil skupno v znesku 230.347.706 K.

Vrba ob jezeru. Povodom Najvišjega rojstnega dne Njega Veličanstva priredi podružnica Rdečega križa rožeškega sodnega okraja v Vrbi pod pokroviteljstvom gospe deželne predsednice grofice Marije zu Lodron-Laterano vojaški koncert s srečolovom v prid Rdečemu križu in podružničnemu invalidnemu zakladu. Prireditelj bo v nedeljo 12. avgusta 1917 v Vrbi ob jezeru v Mösslacherjevem hotelu ob 1/4 popoldne. Karte za 20 v, veljavne kot potovalne legitimacije za vožnjo tja in nazaj na progi Špital-Beljak-Celovec-Št. Vid se dobivajo v Celovcu v Moserjevi kavarni, v Beljaku v Parkkafé, kavarni Schachner. Z ozirom na dobrodelni namen je upati na obilno udeležbo.

Olajšano stanje naših ujetnikov na Ruskem. G. poročnik Ernest Ferjančič piše iz Pješčanke pri Čiti: Sedaj smo dobili velike olajšave, ker smemo iz ograjenega tabora na sprehode na višine v okolici pod vodstvom ruskih oficirjev. Gore niso visoke, 200—400 m relativne višine, zato pa leži naš tabor sam že kakih 1000 metrov nad morjem.

Z južnozpadnega bojišča, 30. 7. 1917. Že zopet je minulo pred par dnevi leto in že tretje, odkar sem se moral ločiti od svojih domačih, od žene in edinega otroka in se podati v to žalostno, raztrgano življenje. Zdi se človeku, da traja to že celo večnost, in še ne vidimo do danes nobene konca. Ali hvala Bogu, da se nahajam še zmirom zdrav, nepoškodovan na duši in telesu. Enkrat pa bode vendar le prišel čas, kateri nas bode rešil tega življenja. Samo Bog daj, da bi mi veter tako gonil zmiraj mojo ladjico po razburjenem morju, da bi ne zadela ob kako skalo, in se ne razdrobila, nekoč pa jo bode vendar prignal do brega, kjer bode mogoče izstopiti in se zopet podati vsakemu v svojo domovino. Oj kakšno veselje, v tem trenutku. Novic pa na naši fronti ni nič posebnih, ker naš zavrtnik je skoraj čisto miren, samo topničarstvo se včasih malo razjezi in pošilja drug drugemu pozdrave. Nazadnje pa Vam, dragi bralci, vsem najsrčneje pozdrave, posebno pa pozdravlja Vas po celi brnški fari Vam znani Franc Kravagna pri koroških prostovoljnih strelcih.

Apče. (Pogreb vrlega moža.) V soboto 4. avgusta smo pokopali ob obilni udeležbi ljudstva iz domače fare, iz Sel in iz Šmarjete v Rožu 76 letnega uzornega slovenskega in krščanskega moža Primoža Maleja, posestnika Sirotejeve gostilne v Hmelšah. Naj počiva blagi mož in oče v miru!

Izkaz članov „Slovenske Matice“, ki so od dne 22. do 31. julija 1917 plačali članarino ali naklonili društvu kakšno darilo povodom pričetka novega njegovega delovanja: Oton Doktorič v Ljubljani, Klobučar Marija v Ljubljani in Ročnik Fran v Zavodnji za 1914 leto po 4 K članarine; Ksaver Meško na Zili za 1914. in 1917. leto 8 K; Anton Rantaša v Usori za 1914., 15., 16., 17. in 18. leto 20 K; Terbuhič Evgen v Veliki Loki, Podkrajšek Fran v Ljubljani, Župan Matej (vojna pošta), Bevc Ladislav (vojna pošta), Pretnar Ru-

dolf v Podgradu, dr. Gvidon Sajovic v Ljubljani, Mara Mikuluševa pri Sv. Jakobu v Rožu, Peter Romauch ml. v Beljaku in Poček Ivan v Kilovčah po 4 K za leto 1917. Neimenovan ustanovnik je poklonil „Matici“, veseleč se njenega vstajenja, 100 K. — Pripomnja: Članarina znaša 4 K na leto, ustanovnica (ki jo je plačati ali naenkrat ali vsaj v petih enakih letnih obrokih) za posameznika 100 K, za juristične osebe 200 K. — Dne 27. VII. 1917 je prejela „Sl. M.“ iz Celja s poštnim nakazilom K 5'30 brez vsakega pristavka, čemu je denar namenjen. Ker ni moči čitati imena pošiljateljevega, tem potom prosimo blagohotnega obvestila v obeh smereh.

V Ljubljani, 3. avgusta 1917.

„Slovenska Matica.“

Raznoterosti.

Pij X. kot vojni prorok. Francoski tednik „Semaine Religieuse“ je objavil sledečo izjavo bivšega vatikanskega državnega tajnika kardinala Mercyja del Val. Pij X., je izjavil kardinal, je za sedanjo vojno v resnici vedel vnaprej in jo napovedal. Že l. 1910 mi je pripovedoval o bodoči nezgodi. Večkrat, ko sem ga zjutraj obiskal, da bi se pogovarjal z njim o cerkvenih rečeh in če sva razpravljala o kaki diplomatični težavi, je rekel papež vzdihovaje: „Kaj so vse te male sitnosti v primeri s strašno vojno, ki bo prišla?“ Ko je l. 1912 izbruhnila balkanska vojska, sem pripomnil: „Sv. oče, vaša prerokovanja se izpolnjujejo. To je gotovo začetek grozne vojske.“ — „Ne, ne,“ je odgovoril Pij X. s čudno gotovostjo, „to ni svetovna vojna, ki jo mislim, pa l. 1914 bo prineslo svetu gorjé.“

Poročnik — deklica. Med ujetniki, ki so v zadnjih bojih prišli z vzhodne Galicije v Opolje, da se očistijo, je bil tudi mlad poročnik, ki se je trdovratno branil, „raz-ušiti“ se skupno s svojimi tovariši. Izročiti so ga morali zdravniku, ki je dognal, da je poročnik deklica.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Cunjarji

naj se javijo! Kupim po najvišjih cenah iz cele Koroške vse stare nogavice, volnene jopice, rute, krila, prte in vse staro volneno blago, raztrgano svileno obleko, vse krpe in odpadke svile, sukna, platna, raševine in barhenta, stare odeje, koce, stari gumij, raztrgane galose in vsakovrstne stare vreče. Vse pošiljate po železnici na trgovino s starinami in izdelki „Zum Lindwurm“ v Celovcu 12, Paulitschgasse 9. Krščanska tvrčka.

Zahvala.

C. kr. privilegirana zavarovalna družba na življenje

Avstrijski Phönix na Dunaju

je na mojo prošnjo zavarovalno polico umrlega Jožefa Wolgemuta njegovi ženi Tereziji Wolgemut iz ozira vrednih okoliščin velikodušno kot veljavno pripoznala, vkljub temu da zadnja premija ni bila plačana, in svojo celovško podružnico pooblastila, da zavarovalnino izplača.

Za ta velikodušni čin nasproti revni ženi se imenovani zavarovalnici iskreno zahvaljujem in jo morem javnosti le toplo priporočati.

Šmarjeta v Rožu, dne 2. avgusta 1917.

Karel Hraba,
župnik.

Pogreša se

od 31. julija t. l. tovarniškega delavca sin **Maks Dobeininger** v Bistrici v Rožu, učenec, 12 let star, oblečen v kratke, temnozeleno žametaste hlače, modro in belo kariran telovnik, sivo cagasto suknjico, rjav klobuk z vrstico, bos. Ima plave lase in nima nobenih posebnih znakov. Imenovanega dne se je ob 1/2 12. uri predpoldne od domače hiše odstranil proti Dravi in dosedaj ni o njem nobenega sledu. Tiste osebe, ki imajo kakšnekoli podatke o bivališču imenovanega dečka ali so ga po 31. juliju t. l. kjerkoli videli, se prosijo, da stariše o tem takoj obvestijo.

Jurij Dobeininger

tovarniški delavec na Bistrici v Rožu.

Kuharica

se sprejme v župnišče na Koroškem. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo tega lista pod znamko „Kuharica 1917“.

Kajža na prodaj, prav po ceni, blizu farne cerkve v Kazazah. Več pove lastnik Martin Perbil v Kazazah, pošta Sinčaves, Koroško.

Vino kislo vodo

belo
in
rdeče

za brizganec
(Spritzer)
in namizno
zdravilno
slatino

razpošilja po povzetju

A. Oset, Guštanj, Koroško.

Kupim vse vrste stare in nove **steklenice, zamaške in sode.**

Umetna gnojila

prodaja **Kmetijska zadruga Rače**

(Kranichsfeld), Štajersko.

Preskrbite se zdaj z gnojem, potem ga ne bo več.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

Framydol je sredstvo za pomajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2'70.

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2'45. — Povzetje 55 h več. — Naslov za naročila:

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica: **K 10.000.000.**

Rezervni zaklad: **K 1.500.000.**

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: **Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.**

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.